

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Omsorgsnämnden

Dokumentansvarig:
Förvaltningsdirektör

Datum:
2023-12-18

Diarienummer:
OSN-2023-00696

Verksamhetsplan och budget 2024–2026

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Inledning	3
Nämndens uppdrag.....	3
Politisk plattform	3
Omvärld och förutsättningar.....	5
Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget	8
Begrepp som används i verksamhetsplanen	8
Kommunfullmäktiges fokusmål.....	9
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.....	9
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.....	14
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen	15
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	17
Budget 2024	20
Nämndens driftbudget.....	21
Nämndens investeringar.....	21
Bilaga 1 Styrdokument	22

Inledning

Nämndens uppdrag

Omsorgsnämnden ansvarar för omsorg, service och viss sysselsättning inom socialpsykiatri och verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) oavsett ålder. Vidare ansvarar nämnden för service, vård och omsorg enligt socialtjänstlagen (SoL) i ordinärt och särskilt boende för personer upp till 65 år som har behov av sådana insatser på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom.

Nämnden ansvarar även för uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Omsorgsnämndens hälso- och sjukvårdsansvar avser personer som fyllt 17 år och inträder där vårdbehovet uppgår till mer än 14 dagar och om personen utifrån sina förutsättningar har svårigheter att ta sig till en mottagning. För insats av arbetsterapeut har nämnden ansvar från första dagen.

Politisk plattform

I Uppsala kommun ska alla Uppsalabor leva fria och oberoende liv och alla människors lika värde ska respekteras. För att vara en jämlik och trygg kommun att leva och verka i behöver kommunen aktivt arbeta för att kommunmedborgare med funktionsnedsättning deltar i samhällslivet på lika villkor som alla andra. I grund och botten handlar det om att öka livskvaliteten för personer med funktionsnedsättning. Funktionsnedsättningen får inte bli ett hinder i människors liv.

Inom omsorgsnämndens ansvar för personer med funktionsnedsättning är målet fortsatt att personer med funktionsnedsättning ska leva med full delaktighet och eget inflytande över sitt liv. Det innebär att delaktighet och inflytande ska genomsyra nämndens arbete hela vägen från en rättssäker myndighetsutövning till insatser som faktiskt möter den enskildes behov om det så gäller sysselsättning, boende, hälso- och sjukvård eller annat stöd för ökad socialt liv.

Rätten till ett boende är en grundbult för ett delaktigt och självständigt liv. Att verka för att till skapa fler LSS-bostäder och därmed verkställa fler beslut där den enskilde kommer ut i eget boende är och kommer fortsatt vara en hög prioritet för nämnden.

En viktig del i att kunna leva som andra och delta i samhällslivet är att bryta den upplevda och den ofrivilliga ensamheten. Fortfarande finns det behov att inom nämndens verksamhetsområden arbeta med att öka sysselsättningen för personer med funktionsnedsättning, inte minst psykisk funktionsnedsättning. En annan viktig del handlar om en meningsfull fritid och en bredd av sociala aktiviteter inom och mellan verksamheter som möjliggörs för att bidra till målgruppens sociala välbefinnande. Detta gäller även ett fortsatt arbete med att bryta den digitala isoleringen genom att bland annat stötta personer med funktionsnedsättning att använda digital teknik i det dagliga livet.

Att arbeta med mer fokus på hälsofrämjande och förebyggande insatser är en förutsättning för att kunna tillgodose medborgarnas behov. Det gynnar den enskilde och samhället i stort. Ett förebyggande arbete med särskilt fokus på funktionsrättsperspektivet är också en nödvändighet inom det brottsförebyggande arbetet för att öka tryggheten hos personer med funktionsnedsättning. Omsorgsnämnden har sedan många år ett påbörjat arbete som tydligt tar sikte på ännu mer hälsofrämjande och förebyggande insatser inom de olika verksamhetsområdena, inte minst med anledning av den, med regionen, gemensamma omställningen till effektiv och nära vård. Vikten av detta arbete kommer inte bli mindre när dessutom den nya Socialtjänstlagen träder i kraft.

Det politiska arbetet inom omsorgsnämndens ansvar är beroende av att ta del av erfarenheter och kunskaper från civilsamhället och det stora spann av ideella organisationer som representerar funktionsnedsatta personer och deras anhöriga. Nämnden ska därför fortsätta och utveckla sin samverkan och dialog med berörda organisationer. Nämnden ska även utveckla samverkan med Region Uppsala så att en samordnad vård- och stödverksamhet finns, som ökar individens hälsa och välbefinnande.

Omsorgsnämnden har sedan nämnden inrättats upphandlat en hel del av nämndens verksamhet till privata utförare i enlighet med rådande lagstiftning. Utgångspunkten är att nämnden som huvudregel ska bedriva sin verksamhet i egen regi och vid behov, som kan motiveras av ekonomiska och verksamhetsmässiga skäl, upplåta till privata utförare att utföra nämndens uppdrag.

En förutsättning för att nämndens arbete ska drivas framåt är att säkerställa trygga arbetsförhållanden, med fokus på att rekrytera, behålla och utveckla medarbetare utifrån individuella kompetensutvecklingsplaner. Medarbetarens grundläggande kompetens inom vård och omsorg ska stärkas och specialistkompetens ska möjliggöras. Satsningen på stödpedagoger har varit ett viktigt sätt för att kompetensutveckla medarbetare och den satsningen kommer att fortsätta ge positiv effekt för den enskilde medarbetarens utveckling, arbetsgruppens utveckling och inte minst bidra till ökad kvalitet för målgruppen.

Omsorgsnämnden bär ansvar för viktiga frågor för Uppsalas medborgare och särskilt för de som berörs av nämndens ansvar. Nämnden ska alltid verka för att uppsatta mål, styrdokument, lagar och konventioner som styr nämnden följs och verkställs. Samtidigt ska nämnden använda sina ekonomiska resurser effektivt och hållbart för att förbättra och utveckla sina verksamheter så att goda, jämlika och jämställda insatser av hög kvalitet kan ges.

Omvärld och förutsättningar

Förändrad befolkningsstruktur/en ökad andel äldre

Inom bostad med särskild service i socialpsykiatrin finns en åldrande målgrupp med fysiska funktionsnedsättningar. Dagens boenden saknar idag god tillgänglighet för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Kommunen behöver säkerställa att det finns en balans mellan behov och utbud av anpassade bostäder för nämndens målgrupper, speciellt inom området bostad med särskild service och gruppboendestäder där nämnden har ett underskott av lägenheter. Det finns därtill ett behov av att skapa en flexibel och dynamiskt bebyggd miljö samt bevaka och föra fram tillgänglighetsperspektivet i kommunens lokalförsörjning och planprocesser.

Social hållbarhet och god folkhälsa

För att lösa dagens och framtidens samhällsutmaningar och möta den demografiska utvecklingen finns även ett ökat behov av hälsofrämjande och förebyggande insatser. För att insatserna ska få god effekt behöver samverkansarbetet med civilsamhället, Region Uppsala, andra kommunala nämnder och kommunens lärosäten prioriteras. Hälsoekonomiska bedömningar kan också bidra till att långsiktigt öka den sociala och ekonomiska hållbarheten i den kommunala verksamheten.

De psykiatriska diagnoserna ökar, ökningen gäller främst lindrig till måttlig psykisk ohälsa och inte svåra psykiatriska tillstånd. Detta har lett till att det är allt fler som söker insatser från kommunen, som därför behöver ställa om till fler öppna insatser som innebär att den enskilde kan få hjälp snabbare. Omsorgsnämnden behöver därtill fortsätta arbeta med att förebygga och hantera en ökad psykisk ohälsa, i samverkan med Region Uppsala och övriga sociala nämnder.

Lagändringar

En ny socialtjänstlag kommer troligen 2025, det innebär bland annat att tidiga insatser kan ges utan behovsprövning och att fler öppna insatser möjliggörs. För att genomföra arbetet i de satsningar som utredningen föreslår kommer socialtjänsten behöva utveckla nya arbetssätt och metoder. Detta kommer troligen att bidra till ökade kostnader för nämnden.

Lagändringen statliga huvudmannaskapet för personlig assistans förslås träda i kraft den 1 januari 2026. Kostnader för handläggning och administration kommer nämnden att bära under hela 2026 och eventuellt längre, trots att nämnden inte erhåller ersättning för detta.

Kompetensförsörjning och förändrade kompetensbehov

I takt med att det blir allt svårare att säkra den långsiktiga kompetensförsörjningen och att rekrytera och behålla chefer och medarbetare ökar behovet av att förbättra arbetsvillkoren för att säkerställa en god kvalitet av vård och omsorg. Det finns även en påtaglig risk att kostnader för konsulttjänster och inhyrd personal kommer att öka i framtiden. Behovet av utbildad personal som kan utföra mer kompetenskrävande insatser ökar.

Digital transformation för omsorgsnämndens brukare

Den digitala utvecklingen bidrar till nya sätt att leva, både i arbetet och på fritiden. Människors vardagssysslor och sociala umgänge sker alltmer med hjälp av den digitala tekniken. Tekniken skapar nya mötesplatser och ger en ökad frihet att vara verksam och interagera oberoende av tid och rum. Samtidigt finns risk för ett digitalt utanförskap om inte alternativ finns för de kommuninvånare som inte kan eller aktivt väljer att inte ta del av ny teknik. Att vara digitalt exkluderad ger sämre förutsättningar för att leva ett bra liv.

Digital transformation och innovativa lösningar kan ge stora möjligheter till självständighet, delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning. Det kan även ge goda möjligheter till utveckling av de vård- och omsorgsinsatser som erbjuds, så att de stämmer överens med den enskildes behov och önskemål med hänsyn till den enskildes personliga integritet.

Digital transformation för omsorgsnämndens medarbetare

Det är viktigt att upprätthålla arbetet med utveckling och samordning av verksamhetssystem och processer för att säkerställa en god och säker vård och omsorg. För att minska administrationen behöver nya digitala lösningar för en säkrare, effektivare och förenklad handläggning finnas på plats.

Det behöver skapas förutsättningar för förändrade arbetsätt, bland annat genom att genomföra digitalisering av fler tjänster som leder till en mer resurseffektiv verksamhet med bland annat minskad administration. Medarbetare behöver ha en grundläggande förståelse för digitaliseringens påverkan och en tillräcklig färdighet för att använda digitala verktyg samt en vilja för att kunna ta till sig nya arbetsätt i det egna arbetet. Det är viktigt att satsa på kompetenshöjande insatser för medarbetarna och en aktiv omvärldsbevakning för att upprätthålla den digitala kompetensen. I digitaliseringsarbetet behöver hänsyn tas till helheten och säkerhetsaspekter som exempelvis informationssäkerhet för att hindra att känslig information hamnar i fel händer.

Förändrade ekonomiska förutsättningar

Inflationsutvecklingen påverkar nämndens verksamheter och kostnader på flera områden såsom material, mat, hyror för lokaler och transporter.

Det ekonomiska omvärldsläget är oförutsägbart, vilket kan medföra att de ekonomiska förutsättningarna för kommunen snabbt kan komma att förändras.

Förändrat klimat och säkerhetspolitiskt omvärldsläge

I ett snabbt förändrat säkerhetspolitiskt läge behöver nämnden utveckla strukturen rörande kris- och krigsberedskap för hantering av framtida kriser, exempelvis flyktingströmmar, krig och andra allvarliga händelser. Detta innefattar även strukturen för att hantera konsekvenserna av ett förändrat klimat för nämndens målgrupper, inte minst höga temperaturer. Fler värmeböljor är något som förväntas kunna drabba personer med funktionsnedsättning hårdare än befolkningen i sin helhet.

Välfärdsbrottslighet och otillåten påverkan

Ökningen av organiserad brottslighet och bedrägeri inom omsorgen försvårar arbetet med att hjälpa personer som har ett omsorgsbehov. Välfärdsbrottsligheten omfattar stora belopp och utöver den ekonomiska skadan kan denna brottslighet även medföra ett minskat förtroende för samhället.

Bedrägeri som riktar sig mot äldre personer och personer med funktionsnedsättning ökar, detta kan leda till en minskad tilltro till nämndens medarbetare. En ökad grad av brottslighet i samhället riskerar att medföra en högre grad av otrygghet, inte minst bland särskilt utsatta grupper, såsom personer med funktionsnedsättning. I syfte att öka tryggheten samverkar kommunen med bland annat Polismyndigheten och andra berörda aktörer.

Även otillåten påverkan riktas mot nämndens verksamheter, inte minst inom kommunens myndighetsutövning. Detta kan ta sig i uttryck som såväl mer implicita påverkansförsök som desinformationskampanjer och direkta hot gentemot enskilda medarbetare. Sammantaget riskerar detta att medföra en ökad otrygghet för enskilda medarbetare, såväl i sin yrkesroll som privat.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Omsorgsnämndens verksamhetsplan och budget beskriver hur omsorgsnämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2024–2026.

Nämnden följer upp sin verksamhetsplan och budget i samband med kommunens gemensamma uppföljning per april, per augusti och årsbokslut. Nämnden ansvarar för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sina verksamhetsområden vilket beskrivs i den uppföljningsplan som är en bilaga till denna verksamhetsplan.

Vård- och omsorgsförvaltningen ansvarar för att omsätta verksamhetsplanen i praktisk handling.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

Begrepp	Beskrivning
Fokusmål	Kommunfullmäktiges mål i <i>Mål och budget</i> . Nämnden konkretiserar fokusmålen genom att beskriva åtgärder till uppdragen och vid behov komplettera med grunduppdrag, nämndmål, strategier, åtgärder och indikatorer.
Uppdrag	Uppdrag som ges till nämnden genom kommunfullmäktiges Mål och budget eller genom beslut som fattas under året av kommunfullmäktige och/eller kommunstyrelsen. Till uppdrag från Mål och budget tar nämnden fram åtgärder och vid behov strategier för att beskriva hur nämnden genomför uppdragen.
Grunduppdrag	Nämndens grunduppdrag enligt reglementet. Utvecklingen av grunduppdraget beskrivs med nämndmål med åtgärder och/eller indikatorer.
Nämndmål	Nämnden kan för att bidra till måluppfyllelse konkretisera fokusmålen genom att formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder. Under fokusmål 1 finns ett kommungemensamt obligatoriskt nämndmål inom arbetsmiljö.
Budget	Nämndens budget utgår från <i>Mål och budget</i> och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi redovisar budgeten separat för de båda verksamhetsformerna.
Strategi	Visar nämndens långsiktiga vägval för hur den ska nå sina mål. Nämnden tar i sina strategier även hänsyn till kommunens program och policyer. Nämnden kan i beskrivningen av sina strategier visa vad som behöver göras även bortom 2024–2026 för att sätta in åtgärderna i ett sammanhang.
Åtgärd	Visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina nämndmål och uppdrag. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden gäller båda verksamhetsformerna eller enbart den ena eller andra.
Förväntad effekt	Konkretiserar en åtgärd och beskriver vad den ska leda till. Underlättar på så sätt uppföljningen av åtgärder.
Styrdokument	Visar om åtgärden finns i, eller kan kopplas till genomförandet av, ett befintligt styrdokument (till exempel program eller handlingsplan).
Indikator	Indikatorer mäter trender, resultat och önskade effekter i när- och omvärld som kommunen behöver förhålla sig till. De ska kunna jämföras över tid och där det är möjligt med andra organisationer och kommuner. De kan användas i styrningen genom att sätta ett målvärde för respektive indikator för planperioden.

Kommunfullmäktiges fokusmål

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Effektivisera administrationen i nämndens verksamheter.		Mer tid och resurser för nämndens kärnverksamheter.
Utveckla innovativa arbetssätt för att frigöra tid och resurser till kärnverksamheten.		Mer tid och resurser för nämndens kärnverksamheter.

Tabell 1. Nämndens åtgärder till Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

Uppdrag 3. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Öka användningen av digital välfärdsteknik i nämndens verksamheter, exempelvis genom automatisering, läkemedelsrobotar, digital tillsyn, handläggarstöd och e-tjänster.	Policy för digital transformation	Mer effektivt resursutnyttjande som frigör tid för brukarnära vård- och omsorgsinsatser. Stärkt integritet, egenmakt och delaktighet bland nämndens brukare. Ökat användande av digitala tjänster bland nämndens brukare.

Tabell 2. Nämndens åtgärder till Uppdrag 3. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Uppdrag 4. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Minska behovet av inhyrd legitimerad personal.		En ansvarsfull och hållbar resursanvändning inom kommunens hälso- och sjukvård. Högre grad av kontinuitet och trygghet för den enskilde. Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare.
Erbjuda trygga och konkurrenskraftiga anställningsvillkor genom att minska antalet visstidsanställningar.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Införa kompetens- och befogenhetstrappa för biståndshandläggare och legitimerad personal.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.
Säkerställ rätt bemanning av ledsagare och kontaktpersoner.		Trygg och säker vård och omsorg för nämndens brukare.
Tillse att alla medarbetare har en individuell utvecklingsplan.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.
Verka för en stabil och ändamålsenlig grundbemanning, utan delade turer.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.
Tillämpa riktmärket max 30 medarbetare per chef för alla verksamheter.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.
Utveckla möjligheterna till verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och arbetsplatsförlagt lärande (APL) för att attrahera nya medarbetare.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.

Tabell 3. Nämndens åtgärder till Uppdrag 4. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetsätt inom kommunkoncernen.

Uppdrag 5. Öka kompetensen hos medarbetare inom LSS-verksamheter genom att fortsätta genomföra och utveckla utbildning inom stödpedagogik

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Möjliggöra att fler medarbetare genomgår en stödpedagogisk yrkeshögskoleutbildning.		Ökad kunskap och högre kompetens om LSS hos medarbetare.

Tabell 4. Nämndens åtgärder till Uppdrag 5. Öka kompetensen hos medarbetare inom LSS-verksamheter genom att fortsätta genomföra och utveckla utbildning inom stödpedagogik

Uppdrag 6. Säkerställa tillräckliga kunskaper i det svenska språket för anställda med behov av det inom förskola, vård och omsorg.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Arbeta aktivt för språkutvecklande arbetsplatser i samverkan med berörda nämnder, exempelvis genom språkombud, utbildning för språkstödjare och handledare, för att stärka kunskaper i svenska språket.		Trygg och säker vård och omsorg. Snabbare integrering och högre grad av anställningsbarhet för medarbetare med annat modersmål än svenska.

Tabell 5. Nämndens åtgärder till Uppdrag 6. Säkerställa tillräckliga kunskaper i det svenska språket för anställda med behov av det inom förskola, vård och omsorg.

Uppdrag 8. Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsatt samverka med berörda nämnder för att tillsammans stärka kommunens del i arbetet med förebyggande och hälsofrämjande insatser och en effektiv och nära vård 2030.	Program och handlingsplan för en äldrevänlig kommun	Effektiv och nära vård 2030.
Samarbeta med Region Uppsala i omställningen mot en effektiv och nära vård 2030.	Program och handlingsplan för en äldrevänlig kommun	Effektiv och nära vård 2030.
Möjliggöra uppföljning av indikatorer som kan utgöra underlag för att följa och utveckla omställningsarbetet till en effektiv och nära vård.		Bättre förutsättningar att bedöma följsamhet mot målet effektiv och nära vård.
Utveckla arbetet med hälsoekonomiska beräkningar.		Långsiktigt öka den sociala och ekonomiska hållbarheten i den kommunala verksamheten.
Implementera öppen verksamhet utan kösystem med fokus hälsofrämjande och förebyggande för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.		Ökad förmåga för målgruppen att klara sig utan eller med färre biståndsbedömda insatser.
Utveckla friskvårdsinsatser och aktiviteter mellan daglig verksamhet och andra verksamheter, med särskild fokus på kost och hälsa.		Förbättrad/bibehållen hälsa för personer inom daglig verksamhet.

Tabell 6. Nämndens åtgärder till Uppdrag 8. Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Uppdrag 9. Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering samt stärka grundbemanningen inom äldreomsorgen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stötta brukare att använda digital teknik i det dagliga livet, exempelvis genom riktade stödinsatser och introducera tillgängliga digitala tjänster.	Program och handlingsplan för en äldrevänlig kommun Full delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Ökad digital och social inkludering bland personer med funktionsnedsättning. Stärkt integritet, egenmakt och delaktighet bland personer med funktionsnedsättning.
Införa maxtak för personalkontinuitet i hemtjänsten.		Högre grad av kontinuitet, trygghet och förutsebarhet för brukaren i utförandet av hemtjänstinsatser.
Utreda om personer som bor i gruppboende får sina behov tillgodosedda utan kontaktperson.		Stärkt integritet, egenmakt och delaktighet bland personer med funktionsnedsättning.
Genomför en översyn av nämndens riktlinjer för och uppföljning av föreningsbidrag.		Ökad rättssäkerhet och likvärdighet i bedömning.

Tabell 7. Nämndens åtgärder till Uppdrag 9. Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering samt stärka grundbemanningen inom äldreomsorgen.

Uppdrag 10. Öka samnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar och tillgängliggöra lokaler för andra verksamheter när de inte nyttjas.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med kommunstyrelsen och övriga berörda öka samnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar.	Överenskommelse och handlingsplan mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun	En mer effektiv användning av kommunens lokaler och anläggningar.

Tabell 8. Nämndens åtgärder till Uppdrag 10. Öka samnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar och tillgängliggöra lokaler för andra verksamheter när de inte nyttjas.

Uppdrag 11. Öka valdeltagandet i områden och grupper med lågt valdeltagande samt utveckla samverkan kring att genomföra val i Uppsala kommun.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med kommunstyrelsen identifiera och genomföra insatser för att öka valdeltagandet bland nämndens målgrupper i Europaparlamentsvalet 2024.		Ökat valdeltagande bland nämndens målgrupper, i synnerhet hos personer med biståndsbedömda insatser.

Tabell 9. Nämndens åtgärder till Uppdrag 11. Öka valdeltagandet i områden och grupper med lågt valdeltagande samt utveckla samverkan kring att genomföra val i Uppsala kommun.

Nämndens grunduppdrag

Omsorgsnämndens grunduppdrag beskrivs i kommunens reglemente. Att grunduppdraget utförs enligt lagstiftningens intentioner och säkrar en god och trygg vård och omsorg är en förutsättning för att fokusmålet Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden ska kunna uppnås. Nämndens arbete och insatser för personer med funktionsnedsättning ska möjliggöra goda levnadsvillkor och stärka individens oberoende, inflytande och delaktighet.

Nämndmål N1.1. Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Kommunens systematiska arbetsmiljöarbete ska i första hand vara förebyggande och hälsofrämjande. Väl fungerande systematik, rutiner och den löpande dialogen mellan chef och medarbetare skapar förutsättningar för kommunen som arbetsgivare att säkerställa en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö. Alla medarbetare har därtill ett individuellt ansvar att aktivt bidra till en god arbetsmiljö.

Samtliga nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och det systematiska arbetsmiljöarbetet i den egna verksamheten samt säkerställa att en returnering av arbetsmiljöuppgifter kan hanteras på ett bra sätt.

Som arbetsgivarnämnd har kommunstyrelsen en särskild tillsynsplikt för kommunens arbetsmiljö och följer därför upp hur nämnderna tillämpar det systematiska arbetsmiljöarbetet. Dessutom kommer kommunstyrelsen under planperioden särskilt följa upp och analysera de arbetsmiljörelaterade nyckeltalen hållbart medarbetarengagemang, sjukfrånvaro och upprepad kortidssjukfrånvaro samt tillbud och arbetsskador på kommunövergripande nivå.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Arbeta för en ökad frisknärvaro, samt nå målet på max 6 % sjukfrånvaro.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare.
		En attraktiv arbetsgivare.

Tabell 10. Nämndens åtgärder till Nämndmål N1.1. Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Indikatorer

Indikator	2021	2022	2023	Mål	Jämförvärde	Källa
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%) (A2030)	78	78	-	Öka	78 (r9)	SKR:s undersökning om brukares uppfattning av kvalitet inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning.
Kvinnor	77	78	-	Öka	83	
Män	80	80	-	Öka	76	
Antal personal som en hemtjänsttagare med minst 2 besök dagligen möter under 14 dagar, medelvärde	12	18	17	Minska	16	Egen undersökning i kommunen.
Kvinnor	-	18	16	Minska	16	
Män	-	19	17	Minska	16	
Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal/100 000 inv. (A2030)	2 786	-	-	Minska	3 046	Kolada ID: U20462.
Kvinnor	3 265	-	-	Minska	3 423	
Män	2 214	-	-	Minska	2 595	
Andel inhyrd personal av legitimerad grundbemanning (inom OSN)	-	15	-	Minska	-	Egen uppföljning.
Kvinnor	-	-	-	Minska	-	
Män	-	-	-	Minska	-	

Tabell 11. Nämndens indikatorer till Fokusmål 1

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta ha löpande dialog och samverkan med nämndens externa leverantörer.	Näringslivsprogram och handlingsplan	Stärkt attraktivitet hos nämnden som samverkanspart gentemot externa leverantörer.
	Upphandlingspolicy	
	Riktlinje för kontroll och uppföljning för kommunalt finansierad verksamhet.	Högre grad av tillit och gott samarbetsklimat mellan parterna.

Tabell 12. Nämndens åtgärder till Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Uppdrag 14. Utveckla arbetet för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med andra berörda nämnder (bl.a. utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden) utveckla arbetet för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar.		Stärkta förutsättningar för att nämnden på längre sikt ska kunna rekrytera kompetent personal och klara kompetensförsörjningen.
I samverkan med utbildningsnämnden verka för att elever i anpassad gymnasieskola ges tillgång till praktikplats inom kommunkoncernen.		Fler kan fullfölja sin utbildning och komma ut i arbetslivet.

Tabell 13. Nämndens åtgärder till Uppdrag 15. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Uppdrag 15. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta att utveckla samverkan med brukare, civilsamhället och övriga berörda parter genom kontinuerlig dialog, uppföljning och omvärldsbevakning.		Stärkt delaktighet, egenmakt och inflytande för parterna.

Tabell 14. Nämndens åtgärder till Uppdrag 15. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Uppdrag 20. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Öka andelen fossilbränsle fria transporter inom nämndens egna verksamheter och upphandlad verksamhet.	Miljö- och klimatprogram och handlingsplan	Fossilbränslefrihet inom nämndens verksamheter inklusive externa leverantörer.
Minska klimatpåverkan och öka den ekologiska andelen av livsmedel inköpta av verksamheter finansierade av Uppsala kommun.	Miljö- och klimatprogram och handlingsplan	Ökad andel ekologiska livsmedel och minskad klimatpåverkan av livsmedel inom nämndens verksamheter inklusive externa leverantörer.
Genom råd, stöd och information underlätta för nämndens brukare att göra sin egen omställning för att bidra till ett klimatneutralt Uppsala 2030.	Miljö- och klimatprogram och handlingsplan	Ökad takt i nämndens klimatomställning till 2030.
Identifiera och genomföra pilotprojekt inom ramen för nämndens egen regi, med sikte på ett klimatneutralt Uppsala 2030.	Miljö- och klimatprogram och handlingsplan	Ökad takt i nämndens klimatomställning till 2030.
Öka andelen återvunnen och förnybar plast i nya varor med plastinnehåll inom nämndens egna verksamheter och upphandlad verksamhet.	Miljö- och klimatprogram och handlingsplan	Minskad användning av plastprodukter gjord av fossil råvara inom nämndens verksamheter inklusive externa leverantörer.

Tabell 15. Nämndens åtgärder till Uppdrag 20. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Uppdrag 21. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Inom ramen för nämndens kontinuitetsplanering och krisberedskap säkerställa förebyggande hantering av konsekvenser av ett förändrat klimat, i form av exempelvis extremväder.	Miljö- och klimatprogram och handlingsplan Program för krisberedskap	Högre grad av beredskap för de konsekvenser som klimatförändringarna kan innebära för nämndens målgrupper.

Tabell 16. Nämndens åtgärder till uppdrag 21. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.

Nämndens grunduppdrag

Omsorgsnämnden ansvarar för omsorg, service och viss sysselsättning inom socialpsykiatri och verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) oavsett ålder. Nämndens grunduppdrag måste kunna fungera även i tider av kris, såsom extrema väderhändelser som värmeböljor och översvämningar till följd av ett förändrat klimat. Inom ramen för fokusmålet arbetar därför nämnden med att klimatanpassa sina verksamheter för att säkerställa liv och hälsa för nämndens brukare i tider av kris.

Inom ramen för sitt grunduppdrag ska omsorgsnämnden även bidra till att kommunen når målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030. Nämnden arbetar med att identifiera och genomföra effektiva åtgärder som kan ge så stort genomslag som möjligt, såväl inom nämndens egna verksamheter som upphandlad verksamhet. Nyckelområden som identifierats att arbeta med inkluderar fossilbränslefrihet i transporter, minskad klimatpåverkan av livsmedel samt minskad förbrukning av fossila plastprodukter. Pilotprojekt inom egen regin kan bidra till att identifiera nya utvecklingsområden och åtgärder för att snabba på takten i nämndens klimatomställning till 2030.

Indikatorer

Indikator	2021	2022	2023	Mål	Jämförvärde	Källa
Andel förnybart drivmedel av totala mängden drivmedel i nämndens fordon (jan-nov)	89	91	-	100	-	Egen uppföljning
Klimatpåverkan av inköpta livsmedel, CO2ekvivalenter per kilo inköpt livsmedel	-	-	-	Minska	-	Egen uppföljning
Andel inköpt ekologiskt producerade livsmedel i egen regi (jan-nov)	43	48	-	100	-	Egen uppföljning

Tabell 17. Nämndens indikatorer till Fokusmål 3.

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Uppdrag 26. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samverkan för att motverka och upptäcka leverantörer som bryter mot lagen och medvetet försöker missbruka välfärdssystemet för ekonomisk vinning.	Upphandlingspolicy Riktlinje för kontroll och uppföljning för kommunalt finansierad verksamhet.	Ökad rättssäkerhet och avtalstrohet. Minskad risk för skada för brukaren, samt för ekonomisk skada och förtroendeskada för nämnden. Ökad kvalitet för brukarna.
Förebygg och motverka brottslighet i samband med utbetalning av föreningsbidrag		Minskad risk för ekonomisk skada och förtroendeskada för nämnden.
Stärka funktionsrättsperspektivet i det brottsförebyggande arbete i samverkan med övriga kommunala aktörer och polisen.		Ökad trygghet och säkerhet för personer med funktionsnedsättning.

Tabell 18. Nämndens åtgärder till uppdrag 26. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Uppdrag 27. Förebygg och bryt segregationen och stärk den sociala sammanhållningen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Identifiera effektiva insatser för att främja jämlika livsvillkor samt förebygga och bryta segregation bland nämndens målgrupper.	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete	Ökad trygghet och säkerhet.

Tabell 19. Nämndens åtgärder till uppdrag 27. Förebygg och bryt segregationen och stärk den sociala sammanhållningen.

Uppdrag 30. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stärk arbetsplatslärande (APL) och andra former av lärande och utbildning.		Fler kan bli självförsörjande och bli inkluderade i samhället. Kommunen kan i högre grad möta vård- och omsorgsbehovet med utbildad vård- och omsorgspersonal.

Tabell 20. Nämndens åtgärder till uppdrag 30. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Uppdrag 32. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stärka och prioritera förebyggande insatser för att motverka ofrivillig ensamhet och isolering.	Program och handlingsplan för en äldrevänlig kommun	Stärkt folkhälsa och minskad ofrivillig ensamhet och isolering bland nämndens målgrupper. Minskar och skjuter upp behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser.
Genomför kompetenshöjande åtgärder för att öka medarbetares kunskap om hot, våld och andra övergrepp.	Program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål	Medarbetarna har kompetens att upptäcka, förhindra och hantera situationer knutna till hot, våld och andra övergrepp.
Utveckla arbetssätt och möjliggöra tidiga och förebyggande insatser för att motverka våld i nära relation.	Program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål	Medarbetarna har kompetens att upptäcka, förhindra och hantera situationer knutna till våld i nära relation. Ökad trygghet och säkerhet samt ökad integritet och självständighet för den enskilde.
Utveckla arbetssätt och tidiga och förebyggande insatser för att motverka att personer med funktionsnedsättning utvecklar ett risk- eller missbruk.		Färre personer inom målgruppen som utvecklar ett risk- eller missbruk.
Utveckla nämndens suicidpreventiva arbete i enlighet med Vägledningen till suicidpreventivt arbete inom Uppsala läns kommuner.		Medarbetarna har kompetens att förebygga och förhindra suicid och suicidförsök.
Utveckla de hälsofrämjande insatserna för nämndens målgrupper, inom exempelvis träffpunkter och sysselsättning.		Stärkt folkhälsa bland nämndens målgrupper
I samverkan med andra kommunala aktörer verka för att få ut fler personer med psykisk funktionsnedsättning i sysselsättning.		Högre grad av inkludering och egenmakt för målgruppen.

Tabell 21. Nämndens åtgärder till Uppdrag 32. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Uppdrag 35. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla arbetet med kris- och krigsberedskap för stärkt motståndskraft inom nämndens verksamheter.	Program för krisberedskap	Ökad förmåga för nämnden att fullgöra sitt grunduppdrag vid samhällsstörningar.

Tabell 22. Uppdrag 35. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Nämndens grunduppdrag

För att grunduppdraget ska kunna utföras enligt lagstiftningens intentioner och säkra en god och trygg vård och omsorg kan tidiga insatser och förebyggande arbete bidra till att minska behoven av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser. Genom detta stärks även möjligheterna för trygga och jämlika livsvillkor.

Ett tryggt Uppsala med jämlika livsvillkor för alla kommuninvånare förutsätter tidiga insatser och ett förebyggande arbete med särskilt fokus på funktionsrättsperspektivet. Det brottsförebyggande arbetet och arbetet mot välfärdsbrottslighet behöver prioriteras för att öka tryggheten och stärka rättssäkerheten för personer med funktionsnedsättning.

Mycket av det förebyggande arbetet förutsätter en god samverkan med berörda parter för att jämlika livsvillkor ska kunna uppnås. Civilsamhället utgör i detta en särskilt viktig resurs och komplement till kommunen. Samverkan och dialog medcivilsamhället behöver därför fortsätta utvecklas. Även samverkan med kommunala nämnder, Region Uppsala samt andra berörda samverkansparter är av särskild vikt för att nå fokusmålet om ett tryggt Uppsala med jämlika livsvillkor.

Omsorgsnämndens insatser ska utgå från ett synsätt med individen i centrum. Vården och omsorgen ska jämlikt och jämställt möta invånarnas behov. Äldrenämnden ska därför ha en verksamhet där kvinnor och män har lika rättigheter samt ges lika villkor och möjligheter att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling. Nämndens resurser ska därför fördelas jämställt.

Budget 2024

Omsorgsnämndens budgetram för 2024 är 2 076 miljoner kronor som är en ökning med 92 miljoner kronor netto (+ 4,6 %) mot föregående års budgetram inklusive volymuppräknning, pris- och lönekompensation, resultatförstärkande åtgärder (riktade nivåpåverkande beslut) samt tidsbegränsade satsningar. De sistnämnda satsningarna avser bidrag för chefsförtätning och utbildningsbidrag för stödpedagoger.

Utöver budgetramen har nämnden också 2024 möjlighet att nyttja statsbidrag men där beloppen än så länge till flera delar är osäkra då besked om detta inte erhållits ännu från staten varför beloppen är preliminära i budget.

Av driftsbudgeten i tabell 23 på nästa sida nedan kan följande nämnas:

- Avgiftsintäkter från brukare (taxor och avgifter) och övriga intäkter är budgeterade i paritet med 2023 års nivå eller något högre,
- Lokal- och fastighetskostnader är budgeterade för en procentuellt större ökning nästa år men då förväntas även hyresintäkter öka procentuellt.
- Kostnader för egen arbetskraft är budgeterad med en procentuell ökning om drygt 4 procent mot årets prognos. Detta inkluderar förväntade resultatförstärkande åtgärder i verksamheterna,
- Köp av huvudverksamhet (volymökning) förväntas ske störst procentuell ökning inom LSS verksamheterna gruppboende och daglig verksamhet.

Nämndens driftbudget

Belopp i miljoner kronor	Budget 2024	Budget 2023	Prognos 2023
Taxor och avgifter	18	18	18
Hysesintäkter	51	42	43
Statsbidrag	57	55	55
Försäljning verksamhet	36	38	39
Övriga intäkter	94	98	111
Summa intäkter	256	251	266
Lämnade bidrag	-114	-117	-117
Köp av huvudverksamhet	-754	-731	-710
Kostnader för arbetskraft	-1 063	-1 025	-1 021
Lokal- och fastighetskostnader	-150	-130	-130
Material	-35	-30	-33
Övriga kostnader	-215	-202	-236
Avskrivningar	-1	-1	-1
Summa kostnader	-2 332	-2 235	-2 248
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0
Summa nettokostnader	-2 076	-1 984	-1 982
Kommunbidrag fördelat per verksamhet			
Politisk verksamhet	3	3	3
Vård och omsorg	2 074	1 982	1 982
Summa kommunbidrag	2 076	1 984	1 984
Resultat	0	0	2

Tabell 23. Nämndens driftbudget

Nämndens investeringar

Belopp i miljoner kronor	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Pågående					
Nya objekt	4	3	3	2	2
Summa	4	3	3	2	2

Tabell 23. Nämndens investeringar

Bilaga 1 Styrdokument

I denna bilaga finns en sammanställning av de politiskt beslutade planer och program som innehåller mål eller åtgärder riktade till omsorgsnämnden.

Avfallsplan – program för ett cirkulärt Uppsala utan avfall

Bostad för alla - program för bostadsförsörjningen

Elitidrottsprogram

Energiprogram 2050

Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun

Handlingsplan för avfallsplan

Handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021-2030

Handlingsplan för landsbygdsprogram 2022-2023

Handlingsplan för Miljö- och klimatprogram 2022-2025

Handlingsplan för mobilitet och trafik

Handlingsplan för äldrevänlig kommun

Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020-2023

Handlingsplan till kulturpolitiskt program

Idrotts- och fritidspolitiskt program

Kulturpolitiskt program

Landsbygdsprogram 2017-2023

Miljö- och klimatprogram

Näringslivsprogram

Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Program för krisberedskap 2020-2023

Program för mobilitet och trafik

Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete

Program för äldrevänlig kommun

Program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål

Vattenprogram